

Húsvét ünnepe

► Mk 16,1–8

A döbbenetes hír ünnepe

A vasárnap jellege

Az egész egyházi év legfontosabb ünnepe a feltámadás ünnepe, húsvét, „amely minden más ünnepünkénél régibb” (JÁNOSSY 2008, 32. o.). Keresztény hitünk közepe, amely olyan fontos, hogy híret, üzenetét tovább kell adni egész éven át. Ezért „minden vasárnap a feltámadt, élő Krisztus öröm-

ünnepe; bizonyos mértékben minden vasárnap húsvét!” (JÁNOSSY 2008, 33. o.) Az első niceai zsinat határozta meg időpontját a tavaszi napéjegyenlőség utáni első holdtöltét követő vasárnapban. Eredetileg ötven napon át ünnepelte az egyház, amely húsvét napjától pünkösdig egyetlen ünnep volt. Csak lassan korlátozódott az ünnep az első nyolc, majd három, végül két napra.

Amit a textusról tudni kell

A Jézust kísérő asszonyok buzgó szeretetével találkozunk először. A szombatnapi kötelező nyugalom előtt kapkodva elvégzett temetésnél elmaradt tiszteletadást, ezzel együtt pedig halottjuk felé megmutató szeretetüket szeretnék kifejezni azzal, hogy illatos fűszerekkel akarják megkenni a testet. Buzgóságukat jelzi az is, hogy a lehető leghamarabb szeretnék mindezt megtenni: a hét első napján, korán reggel, napkeltekor. Az akadály, a sírt lezáró nagy kő sem állítja meg őket szándékuk megvalósításában, még ha aggodalommal tölti is el őket.

De minden másként történik, mint ahogyan tervezték és egyáltalán előre meggondolhatták volna. Ennek csak nyitánya az, hogy a sírt lezáró kő – amelynek méretét nyomatékosítja a jelzője – már nincs a síron. Sokkal fontosabb azonban az, amit a sírban találnak, és még inkább az, amit nem találnak ott. Egy λευκός, azaz fehér, fényes, ragyogó, sőt tündöklő ruhába öltözött ifjút látnak a sziklasírban jobb felől, akinek látványa megrettentti őket. De a θαμβέομαι esetleg jelenthet elcsodálkozást, megdöbbenést is. Isten küldöttének azonban nem a megrémisztés, hanem a félelem feloldása a szándéka. Szavai egyértelművé teszik, hogy a Megfeszített és a Feltámadott ugyanaz a személy, de már nincs ott, ahova temetésekor helyezték: feltámadott. Az ἡγέρθη passzív alakja arról beszél, hogy a feltámadás műve pedig Isten munkája. Bizonyítékot nem ad a hírnök a feltámadásra, hanem feladattal bízva meg az asszonyokat: mondják meg a tanítványoknak, hogy Jézus előre elmondott szava igaz. Galileában megláthatják őt.

Az asszonyok reakciója érthető. Kijöve a sziklasírból elfutnak, menekülnek, mert reszketés, félelem fogja el őket. Extázisba (ἔκστασις), önkívületi állapotba kerülnek az események kapcsán. Ezért a kifejezett utasítás ellenére nem mondanak el senkinek semmit.

A perikópa megértése

Asszonyok mennek a sírhoz. De ők nem lehetnek hiteles tanúk. Talán ezért nem elegendő, hogy az asszonyok tapasztalják meg az üres sír valóságát, hanem az isteni küldött a tanítványokat is emlékezteti az előre jelzett galileai találkozásra az asszonyokon keresztül.

Az asszonyok Jézus holttestét keresték, akit megfeszítettek, akinek temetésénél szemtanúként voltak jelen, és akinek testét akarták megkenni. Ezért még inkább meghökkentő számukra az angyal szava: „Feltámadt, nincsen itt.” A küldött szava egyben azt jelzi, hogy a feltámadás Isten hatalmas cselekedete (lásd a passzív szerkezetet).

Az angyal szavában Péter kiemelése csak Márk evangéliumában található. Egyesek úgy vélik, ez utalás Péter vezető szerepére (GRASSMICK 1997, 270. o.). Mások szerint azt jelzi, hogy a feltámadott Megváltó az őt megtagadó Pétert sem taszította el magától, vele is helyre akarja állítani a kapcsolatot (MACDONALD 2012, 226. o.).

Igehirdetési vázlat

A húsvéti döbbenetes hír mindenkié

Az evangéliumok egybehangzó tanúsága szerint asszonyok voltak a feltámadás első tanúi. Annak ellenére, hogy a nőket a zsidó jog szerint nem tekintették alkalmas tanúknak, így szavukat a tanítványok sem fogadhatták volna el, ahogyan ezt az evangéliumok párhuzamos helyei említik is. Ez számomra összecseng azzal, hogy karácsonykor a Megváltó születésének első emberi hírnökei a lenézett és megvetett pásztorok voltak. Isten értünk végzett munkájáról az emberileg megvetettek is hallhatnak, ők is részesei lehetnek. Ezen az ünnepen bárki beállhat a hírnökök sorába, mert mindenkinek szól húsvét üzenete! De mi ez az üzenet?

Az evangéliumok, így Márk leírásában is az asszonyok húsvéti tapasztalata az üres sírral páratlan,

és talán éppen ezért elfogadhatatlan az ember számára. Nemcsak akkor, hanem most is. Szomorú élményem: templomba járó gyülekezeti tag mondta el, hogy milyen megnyugvást jelent számára az istentisztelet, de a feltámadást nem tudja elfogadni, elhinni. Pedig ez a lényeg! A feltámadás hite nélkül kereszténységünk csak egy a sok lehetőségből, amely az ember földi életének alapelve lehet. És a feltámadás hite nélkül kereszténységünk, Krisztushoz való kötődésünk a halállal be is fejeződik. Krisztus azonban feltámadt, valóban feltámadt! Legyőzte a halált minden hatalmával együtt! Ez pedig örök életre vezet bennünket is, ahogyan Pál apostol mondja Róm 6,5-ben: „*Ha ugyanis egyggyé lettünk vele halálának hasonlóságában, még inkább egyé leszünk vele a feltámadásának hasonlóságában is.*”

Add tovább a hihetlent hittell!

Az asszonyok Jézus holttestét keresték, akit megfeszítettek, akinek temetésénél szemtanúként voltak jelen, és akinek testét akarták megkenni. Ezért még inkább váratlan és meghökkentő számukra az angyal szava: „*Feltámadt, nincsen itt.*” Istennek a feltámadás eseményében véghez vitt új és örök életet adó csodálatos munkáját pedig nem tudjuk emberi ésszel megérteni és felfogni. Azt a maga teljességében csak hittell lehet elfogadni. Mindent megkérdőjelező és tagadó mai világunkban ennek a boldog hitnek a megélése és hirdetése a feladatunk, ahogyan Jánossy Lajos írja: „Az életre – egyedül Krisztus feltámadásával – megmentettek ujjongó öröme törjön elő és áradjon szét húsvéti igehirdetésünkéből. Bárcsak úgy hirdethessük mindnyájan Krisztus feltámadását, hogy a diadalmas Király, az élő Jézus Krisztus egészen meghódíthassa és szívbeli hálaadásra vihessen boldog bizonyosságban a reánk bízott lelkeket!” (JÁNOSY 2008, 33. o.)

Ha hallgatunk, Isten akkor is gondoskodik a húsvéti hír terjedéséről

Érdekes, hogy a szakasz azzal fejeződik be, hogy az asszonyok nem mondtak el senkinek semmit. Emberileg nézve érthető a magatartásuk. Az átél

eseményeknek lehet ez természetes következménye. Azért indulnak el, hogy szeretett halottjukkal kapcsolatban elvégezzék a végtisztességhez tartozó, de a szombatnapot megelőző sietségben elmaradt megkenést. Erre készülve azonban teljesen mással, ráadásul nemcsak szokatlannal, hanem minden korábbi tapasztalásuknak és gondolatuknak ellene mondó dologgal találkoznak: a feltámadás hírével. Ráadásul ezt egy angyal beszéli el nekik nem álomban, hanem kézzelfogható személyességben. Ki az, akit ne fogna el a félelem ilyen átél események kapcsán?

Vitatkoznak azon, hogy Márk evangéliuma a 8. verssel eredetileg befejeződött-e, és a 9–20. versek későbbi hozzátoldás eredményeként kerültek-e be. De többen egyetértenek azzal,¹ hogy Márkra mint szerzőre jellemző a hirtelen és meglepő, elgondolkodtató befejezés. Az asszonyok félelemből eredő hallgatása alapigénknek mindenképpen ilyen befejezése, amely továbbgondolásra indíthat mindenkit. De ha itt megállna Isten munkája, akkor most nem tudnánk húsvétról. Lehet, hogy Márk evangéliuma befejeződött itt. Lehet, hogy az asszonyok akkor nem mondtak el senkinek semmit. De a hír mégis szól ma is. Ez Isten ma is folytatódó húsvéti munkája. Munkatársai lehetünk mindannyian, ha Fülöp módjára „*az Írásnak ebből a helyéből kiindulva*” (ApCsel 8,15) hirdetjük mi is a bűneink miatt meghalt, de a mi üdvösségünkért feltámadott Krisztust, a halál legyőzőjét, aki győzelmében akar részesíteni mindenkit is.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Kötelező: 1Kor 5,6–8; fakultatív: 1Sám 2,1–10

Énekek

EÉ 213, 216; 223

¹ Pl. GRASSMICK 1997 is.

lmádság

Mennyei Atyánk! Ha igazán figyelünk rád, megdöbrent bennünket is a feltámadás híre. Köszönjük húsvét kétezer éve szóló üzenetét, amely ma is hirdeti: a megfeszített, de feltámadott Krisztusban többé nem uralkodhat rajtunk a halál. Adj szívünkbe igaz örömet, amely mindenkor boldog csodálatlal köszöni meg értünk végzett munkádat, és szolgálatodba szegődve másoknak is továbbadja húsvét hírét: Krisztus feltámadt, valóban feltámadt! Ámen.

Illusztráció

Türmezei Erzsébet: *Húsvét hajnalán*

Alig várták, hogy jöjjön a reggel,
s most bánatosan, illatos kenetekkel,
sírva sietnek a sír fele hárman,
epesztő, emésztő, roskasztó gyászban.
Ím ébred az élet és támad a nap már.
A madarak kara csak egy fénylő sugarat vár
és csattog az ének, száll által a légen
fel, fel az ég felé... Csak úgy, mint régen.
Jaj, az a régen! Ne fájna az emlék?
Mikor a Mester előttük ment még
(...)
Volt-e valaha riasztóbb álom,
mint ez a három nap, ez a három:
mikor, aki folyvást csak életet mentett,
vad, gyilkos kezek fogják meg a Szentet,
viszik diadallal a főpap élébe,
rágalmat, gúnyt vágnak a tiszta szemébe
(...)
És az Atya hallgat? – Mély csend ül az égen
s most hajnallik újra: csakúgy... úgy mint régen.

Hogy hurcolták! Mint egy gonosztevőt.
S még volt, aki gúnnal nevette Őt,
amint a tövistől a vére kicsordul,
s úgy kell felemelni az utcai porbul.
Köpdösve, gyalázva a fára szegezték,
de Ő ugyanaz volt, ott is szeretett még,
ott fenn a kereszten, anyát és poroszlót:

könnyet hullajtót és gyilkos sebet osztót.
Ó, jaj, a halálig, mindig szeretett!
Viszik az illatozó kenetet,
és sírva sietnek a sír fele hárman,
nagypénteki gyásszal, húsvéti sugárban.

Hogy látnák szemükben keserű könnyekkel,
milyen csodálatos ez a reggel.
A pálmafák két szegélyén az útnak
súgva-búgva valami titkot tudnak.
A virágok át harmatkőnnyeken
már látják felragyogni fényesen
az élet napját, s azt hirdeti minden:
A sírban nincsen! A sírban nincsen!

Ők mégis mennek. Gyászolva, sírva.
Betekinteni egy üres sírba,
az angyal előtt döbbenve megállni:
feltámadott, élő Mesterre találni.

Húsvétkor ha nincs még húsvéti szíved,
a nagypéntekit vedd, vedd és vigyed
könnyesen, aggódón, búsan, amint van,
s keresd a Krisztust, keresd a sírban!
Nem, úgysem fogod megtalálni ottan.
Eléd fog állani feltámadottan.

Felhasznált irodalom

- DÓKA Zoltán 1996. *Márk evangéliuma*. Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest.
- GRASSMICK, Jahn D. 1997. Márk evangéliuma. In: John F. WALVOORD – Roy B. ZUCK (szerk.): *Máté–János. Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány*, Budapest. (A Biblia ismerete kommentársorozat 6.)
- JÁNOSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás, Veszprém.
- KISS Sándor 1990. *Újszövetségi görög–magyar szómagyarázat*. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.
- MACDONALD, William 2012. *Újszövetségi kommentár*. Evangéliumi Kiadó, Budapest.
- VARGA Zsigmond J. 1992. *Görög–magyar szótár az új-szövetségi iratokhoz*. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.

■ RÁC DÉNES